

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0152

Europos Sąjungos solidarumo fondo lėšų sutelkimas: parama Austrijai, Lenkijai, Čekijai, Slovakijai ir Moldovai dėl 2024 m. rugsėjo mėn. kilusių potvynių, o Bosnijai ir Hercegovinai - dėl 2024 m. spalio mėn. kilusių potvynių

2025 m. liepos 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos solidarumo fondo lėšų sutelkimo siekiant suteikti pagalbą Austrijai, Lenkijai, Čekijai, Slovakijai ir Moldovai dėl 2024 m. rugsėjo mėn. kilusių potvynių, o Bosnijai ir Hercegovinai - dėl 2024 m. spalio mėn. kilusių potvynių (COM(2025)0250 - C10-0102/2025 - 2025/0138(BUD))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2025)0250 - C10-0102/2025),
- atsižvelgdamas į 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantį Europos Sąjungos solidarumo fondą¹,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa², ypač į jo 9 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo³, ypač į jo 10 punktą,
- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir

¹ OL L 311, 2002 11 14, p. 3, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj>.

² OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

³ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

Tarybos reglamentą (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo⁴,

- atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+)⁵,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013⁶,
 - atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 27 d. rezoliuciją dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, projekto⁷,
 - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto ir Regioninės plėtros komiteto pranešimą (A10-0031/2024), pagal teisėkūros procedūrą siekiant priimti 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/3236, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1057 ir (ES) 2021/1058, kiek tai susiję su skubia regionine atstatymo parama (RESTORE)⁸, ir ypač į prie to pranešimo pridėtą Biudžeto komiteto biudžeto vertinimą,
 - atsižvelgdamas į Europos aplinkos agentūros ataskaitą Nr. 1/2024 „Europos klimato rizikos vertinimas“ (EUCRA)⁹,
 - atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto pranešimą (A10-0114/2025),
- A. kadangi 2024 m. rugsėjo mėn. Austrijoje iškrito itin didelis kritulių kiekis, dėl kurio kilo dideli potvyniai, ir su jais susijusi bendra tiesioginė žala, Austrijos valdžios institucijų vertinimu, siekia 1 711,6 mln. EUR;
- B. kadangi 2024 m. rugsėjo mėn. pietvakarių Lenkijoje buvo smarkių liūčių, dėl kurių patvino kelios upės, ir su tuo susijusi bendra

⁴ OL L 231, 2021 6 30, p. 60, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>.

⁵ OL L 231, 2021 6 30, p. 21, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>.

⁶ OL L 435, 2021 12 6, p. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>.

⁷ Priimti tekstai, P9 TA(2024)0082.

⁸ OL L, 2024/3236, 23.12.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3236/oj>.

⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>.

tiesioginė žala, Lenkijos valdžios institucijų vertinimu, siekia 3,04 mlrd. EUR;

- C. kadangi 2024 m. rugsėjo mėn. visoje Čekijoje pūtė labai stiprūs vėjai ir praužė smarkios liūtys, dėl kurių kilo potvyniai, ir su jais susijusi bendra tiesioginė žala, Čekijos valdžios institucijų vertinimu, siekia 2,82 mlrd. EUR;
 - D. kadangi nuo 2024 m. rugsėjo 15 d. Slovakijoje kilo dideli potvyniai, visų pirma Bratislavoje ir aplinkiniuose regionuose, dėl to Dunojaus ir Moravos upių lygis gerokai pakilo, ir su tuo susijusi bendra tiesioginė žala, Slovakijos valdžios institucijų vertinimu, siekia 84,3 mln. EUR;
 - E. kadangi 2024 m. rugsėjo mėn. smarkios liūtys ir dėl jų kilę potvyniai nusiaubė kelis Moldovos rajonus, ir su tuo susijusi bendra tiesioginė žala, Moldovos valdžios institucijų vertinimu, siekia 7,8 mln. EUR;
 - F. kadangi 2024 m. spalio mėn. Bosnija ir Hercegovina nukentėjo nuo smarkių liūčių, kurios sukėlė katastrofiškus staigius potvynius ir nuošliaužas įvairiose šalies dalyse, ir su tuo susijusi bendra tiesioginė žala, Bosnijos ir Hercegovinos valdžios institucijų vertinimu, siekia 841,85 mln. EUR;
 - G. kadangi minėti įvykiai, kuriuos sukėlė didelės stichinės nelaimės, yra pasaulinės klimato kaitos pasekmė; kadangi 2024 m. Europos klimato būklės ataskaitoje patvirtinama, kad 2024 m. buvo šilčiausi kada nors užregistruoti metai Europoje ir kad 30 proc. žemyno upių tinklo viršijo aukštą potvynių ribą, o 12 proc. – kritinę potvynių ribą, todėl tai buvo plačiausio masto nuo 2013 m. potvyniai;
1. reiškia didžiausią solidarumą su visomis aukomis, jų šeimomis ir visais nuo pragaištingų potvynių nukentėjusiais asmenimis Austrijoje, Lenkijoje, Čekijoje, Slovakijoje, Moldovoje ir Bosnijoje ir Hercegovinoje, taip pat su nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, dalyvavusioms teikiant pagalbą;
 2. palankiai vertina šį sprendimą kaip apčiuopiamą ir matomą Sąjungos solidarumo su savo piliečiais ir regionais nukentėjusiose vietovėse, taip pat šalių partnerių piliečiais ir regionais nukentėjusiose vietovėse išraišką;
 3. pakartoja, kad svarbu informuoti visuomenę apie Europos Sąjungos solidarumo fondo (ESSF) teikiamą apčiuopiamą naudą, be kita ko, siekiant didinti valstybių narių ir stojimo derybas su Sąjunga vykdančių šalių piliečių informuotumą apie Sąjungos priemones ir programas;
 4. atkreipia dėmesį į tai, kad Europoje vis dažniau kyla didelių, reikšmingą žalą padarančių ir mirtinų stichinių nelaimių, ir ragina valstybes nares bei Komisiją investuoti į klimato kaitos švelninimo ir

prisitaikymo prie jos priemonės siekiant išvengti žmonių aukų ir ekonominių nuostolių; pabrėžia, kad 2024 m. dėl audrų ir potvynių nukentėjo maždaug 413 000 žmonių ir žuvo mažiausiai 335 asmenys, ir kad apskaičiuota, jog per metus audrų ir potvynių padaryta žala visoje Europoje siekia mažiausiai 18 mlrd. EUR¹⁰; mano, kad ESSF biudžetas ar jo ekvivalentas turėtų būti gerokai padidintas, atsižvelgiant į būsimą Komisijos pasiūlymą dėl naujos daugiametės finansinės programos ir vėlesnės tarpinstitucinės derybos, ir kad ESSF ar jo ekvivalento lėšomis turi būti piliečiams suteikiama tokių nelaimių mastą atitinkanti pagalba; pažymi, kad gerokai padidinus ESSF lėšas valstybėms narėms būtų sudarytos sąlygos veiksmingiau ir greičiau reaguoti į nelaimės, kartu būtų išsaugotos kitos priemonės, ypač sanglaudos fondai, kurių pirminis tikslas nėra reagavimas į nelaimės; taip pat primygtinai ragina Komisiją išnagrinėti visus galimus būdus, kaip paspartinti ESSF lėšų sutelkimą, visų pirma iš dalies pakeičiant dabartines taisykles, ir skiriant šalis kandidatėms didesnius išankstinius mokejimus;

5. ragina Komisiją parengti specialias reagavimo į krizes priemones laikotarpiui po 2027 m., pripažįstant, kad dėl vis dažnesnių ir sunkesnių stichinių nelaimių, ekstremaliųjų sveikatos situacijų, geopolitinio nestabilumo ir ekonominių sukrėtimų reikia lankstesnių ir labiau pritaikytų finansinių mechanizmų Sąjungos lygmeniu; pabrėžia, kad reikia stiprinti koordinavimą su nacionalinėmis civilinės saugos sistemomis ir ankstyvojo perspėjimo mechanizmais ir užtikrinti labiau integruotą ir duomenimis grindžiamą reagavimą į nelaimės visoje Sąjungoje; pabrėžia, kad svarbu teikti specialią paramą tarpvalstybiniam ir regioniniam su pasirengimu, padarinių švelninimu ir atkūrimo pastangomis susijusiam bendradarbiavimui, visų pirma pažeidžiamose arba didelės rizikos zonose;
6. pabrėžia, kad ESSF yra tik taisomoji priemonė ir kad Sąjunga taip pat turėtų toliau spręsti prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo klausimus remdama Europos ir nacionalinę stichinių nelaimių prevencijos politiką; pabrėžia, kad Europos aplinkos agentūros ataskaitoje Nr. 1/2024 „Europos klimato rizikos vertinimas“ įspėjama, jog Sąjunga nėra pasirengusi klimato kaitos poveikiui, net jei pasauliui pavyktų apriboti pasaulio temperatūros kilimą iki 1,5 °C, kaip nustatyta Paryžiaus susitarime, ir pabrėžia, jog reikia imtis veiksmų siekiant išvengti, kad nustatyta su klimatu susijusi rizika nepasiektų kritinio lygio; primena, kad reikia užtikrinti veiksmingą sinergiją su kitomis Sąjungos politikos priemonėmis ir programomis, ir pabrėžia, kad valstybės narės turėtų kuo geriau pasinaudoti finansavimo galimybėmis, visų pirma Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“ ir kaimo plėtros programų lėšomis; ragina Komisiją kuo skubiau įvertinti visus

¹⁰ „Copernicus“ klimato kaitos paslauga (C3S) ir Pasaulinė meteorologijos organizacija (WMO), 2025 m.: 2024 m. Europos klimato būklė, climate.copernicus.eu/ESOTC/2024, doi.org/10.24381/14j9-s541.

pagrįstus valstybių narių prašymus perskirti nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytas lėšas pagalbai stichinių nelaimių atveju, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/241¹¹ nustatytų taisyklių; pabrėžia, kad taip pat reikia imtis prevencinių priemonių ne tik siekiant sumažinti būsimą žalą, bet ir užkirsti kelią rizikos sąlygų pablogėjimui po katastrofinių įvykių, pvz., potvynių, miškų gaisrų, nuošliaužų ar ežerų bei upių išdžiūvimo; pabrėžia, kad vykdant visus atstatymo darbus, finansuojamus iš ESSF, turi būti užtikrintas atsparumas klimato kaitai; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti tinkamą įvairių programų lankstumą; atkreipia dėmesį į tai, kad pagal ESSF teikiama parama neturėtų kenkti Sąjungos finansavimui, kuri valstybės narės gauna pagal kitas Sąjungos politikos priemones ar programas; primena, kad valstybės narės, laikydamosi taikytinų Sąjungos taisyklių, gali teikti valstybės pagalbą, visų pirma žemės ūkio įmonėms, patyrusioms žalą dėl stichinių nelaimių;

7. primena, kad pagal RESTORE ir konkrečias Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) priemones, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/3242¹², skiriama papildoma pagalba nuo stichinių nelaimių nukentėjusioms valstybėms narėms, suteikiant daugiau lankstumo naudojant lėšas; pabrėžia, kad valstybės narės turėtų pasinaudoti naujomis galimybėmis; taip pat pabrėžia, kad pagal RESTORE kai kurioms valstybėms narėms suteikiamas lankstumas yra ribotas, nes labai pasistūmėta įgyvendinant dabartinę daugiametę finansinę programą;
8. primena, kad svarbu greitai ir patikimai įvertinti žalą tinkamai atsižvelgiant į ekonominius padarinius, ir ragina sustiprinti operatyvines pastangas, kad vidutinis išankstinių mokėjimų laikas būtų trumpesnis ir pagalba nuo stichinių nelaimių ir ekstremalių meteorologinių reiškinių nukentėjusiems regionams būtų suteikta laiku, sykiu užtikrinant Sąjungos biudžeto apsaugą; pabrėžia, kad valstybės narės, taikydamos reagavimo į nelaimes ir atkūrimo priemones, turėtų atitinkamai pirmenybę teikti nukentėjusių gyventojų poreikiams ir ypatingą dėmesį skirti pažeidžiamoms grupėms;
9. pabrėžia, kad reikia skubiai ir nedelsiant suteikti finansinę paramą iš ESSF, siekiant užtikrinti, kad parama nukentėjusius regionus

¹¹ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

¹² 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/3242, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2020/2220, kiek tai susiję su specialiomis Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonėmis, skirtomis papildomai pagalbai nuo gaivalinių nelaimių nukentėjusioms valstybėms narėms teikti (OL L, 2024/3242, 2024 12 23, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3242/oj>).

pasiektų laiku;

10. pritaria prie šios rezoliucijos pridedamam sprendimui;
11. paveda Pirmininkei pasirašyti šį sprendimą su Tarybos pirmininku ir užtikrinti, kad jis būtų paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*;
12. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją ir jos priedą Tarybai ir Komisijai.

PRIEDAS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos solidarumo fondo lėšų sutelkimo siekiant suteikti pagalbą Austrijai, Lenkijai, Čekijai, Slovakijai ir Moldovai dėl 2024 m. rugsėjo mėn. kilusių potvynių, o Bosnijai ir Hercegovinai - dėl 2024 m. spalio mėn. kilusių potvynių

(Šio priedo tekstas čia nepateikiamas, nes jis atitinka galutinį aktą - Sprendimą (ES) 2025/1525.)